

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2024

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea
Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană
pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind realizarea Proiectului
„Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică
din mun. Chișinău”, semnat la Chișinău la 29 noiembrie 2024**

În temeiul art. 25 din Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 397-399, art. 704), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind realizarea Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”, semnat la Chișinău la 29 noiembrie 2024.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul interimar al energiei

Dorin Recean

Ministrul finanțelor

Victoria Belous

LEGE
pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca
Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind realizarea Proiectului
„Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică
din mun. Chișinău”, semnat la Chișinău la 29 noiembrie 2024

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind realizarea Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”, semnat la Chișinău la 29 noiembrie 2024.

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Acordului nominalizat.

Art. 3. – Ministerul Justiției va emite opinia legală privind Acordul menționat.

Art. 4. – Ministerul Afacerilor Externe va remite Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, prin canale diplomatice, opinia legală privind Acordul sus-numit.

Art. 5. – Ministerul Finanțelor va notifica Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare ratificarea Acordului nominalizat.

Art. 6. – Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr. 1163/1997, ale Codului vamal nr. 95/2021, ale Legii nr. 172/2014 privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor și ale Legii nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului, importul de mărfuri și/sau servicii destinate realizării Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind realizarea Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău” se scutește de TVA fără drept de deducere, de accize, de taxa vamală și de taxa pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului, iar livrările de mărfuri și/sau servicii destinate realizării proiectului menționat se scutesc de TVA cu drept de deducere, de accize și de taxa pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului.

Art. 7. – Modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale prevăzute la art. 5 se stabilește de către Guvern.

Art. 8. – Prin derogare de la prevederile art. 29 alin. (4) din Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, se permite, cu titlu de excepție, eliberarea SA „Termoelectrica” de obligația prezentării garanțiilor rambursării împrumutului recreditat de către Ministerul Finanțelor, în vederea realizării proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare

centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”, conform Acordului de împrumut menționat.

Art. 9. – Prin derogare de la prevederile art. 56 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Notă de argumentare privind necesitatea ratificării Acordului de Împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, privind realizarea Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”

A. Descrierea Acordului de Împrumut de stat extern

1. Informații generale

Părțile implicate în Acordul de Împrumut propus spre ratificare sunt Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD). Acordul de Împrumut va fi încheiat la nivel interstatal. Documentul este structurat în șase articole, fiecare divizat în secțiuni distincte, și este completat de trei anexe.

Scopul contractării acestui Acord de Împrumut este alocarea resurselor financiare necesare pentru implementarea Proiectului „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”. Acest proiect urmărește modernizarea și eficientizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică, inclusiv tranziția la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic. Finanțarea totală a proiectului, în valoare de 326 milioane EUR, este asigurată din următoarele surse:

- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (*împrumut de 143,5 milioane EUR*);
- Banca Europeană pentru Investiții (*împrumut de 143,5 milioane EUR*);
- Parteneriatul pentru Eficiență Energetică și Mediu din Europa de Est (*grant de 15 milioane EUR*);
- Programul de Investiții de Vecinătate al Uniunii Europene (*grant de 24,5 milioane EUR*).

Astfel, contribuția Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare se ridică la 143,5 milioane EUR din totalul finanțării proiectului.

2. Informații privind conținutul Acordului de Împrumut

Acordul de împrumut care urmează a fi supus ratificării, a fost semnat între Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru implementarea Proiectului „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”. Proiectul de modernizare parțială a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău necesită o investiție totală de 326 milioane EUR.

În cadrul acestui proiect, se prevede instalarea a 2.510 Puncte Termice Individuale și trecerea a 1.665 de blocuri de locuințe la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic. De asemenea, proiectul include 57 de proiecte-pilot care vor viza termoizolarea blocurilor selectate și instalarea sistemelor de distribuție pe orizontală în interiorul apartamentelor. În plus, se vor reabilita rețelele termice primare și se vor construi două noi stații de pompare, asigurând astfel eficientizarea alimentării cu energie termică a orașului.

Cea mai importantă componentă a proiectului este tranziția la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic, care va juca un rol esențial în creșterea eficienței energetice și optimizarea consumului de energie termică.

Acordul de împrumut propus spre ratificare urmărește contractarea unei sume de 143,5 milioane EUR, reprezentând aproximativ 44% din finanțarea necesară pentru Proiect.

Cofinanțarea proiectului va fi asigurată printr-un împrumut de 143,5 milioane EUR (aproximativ 44%), de la Banca Europeană de Investiții, iar restul sumei va fi completat de două granturi: 24,5 milioane EUR (aproximativ 7,5%) din partea Programului de Investiții de Vecinătate al Uniunii Europene și 15 milioane EUR (aproximativ 4,5%) din partea Parteneriatului pentru Eficiență Energetică și Mediu din Europa de Est. De remarcat faptul că aceste granturi sunt destinate investițiilor în creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor rezidențiale.

Valoarea totală a proiectului este estimată la 326 milioane EUR. Acordul de împrumut reglementează condițiile financiare privind alocarea, utilizarea și rambursarea fondurilor, incluzând prevederi legate de moneda de rambursare, data disponibilizării mijloacelor financiare, responsabilitățile părților, precum și condițiile de intrare în vigoare și modificare a Acordului. De asemenea, Acordul definește obligațiile Împrumutatului față de Bancă, stipulând că acesta trebuie să transfere fondurile către Entitatea Proiectului și să asigure o implementare eficientă, conform planului de investiții aprobat de Bancă. Totodată, Împrumutatul este responsabil de alocarea resurselor necesare și de respectarea cerințele legale, financiare și de mediu prevăzute în Acord.

Acordul de împrumut conține prevederi referitoare la amendamente și modificări, care pot fi realizate la solicitarea părților prin inițierea negocierilor necesare. În cazul unui acord reciproc, se pot încheia amendamente pentru modificarea, încetarea sau prelungirea valabilității Acordului. Aceste amendamente vor fi ulterior ratificate în conformitate cu procedurile interne și vor fi însoțite de o opinie legală care atestă respectarea acestor proceduri.

B. Analiza de impact

Prin prezentul Proiect se propune ratificarea Acordului de împrumut între Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în vederea implementării Proiectului *„Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”*. Acordul prevede cofinanțarea necesară pentru instalarea a 2.510 Puncte Termice Individuale, conversia a 1.665 de blocuri la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic, realizarea a 57 de proiecte-pilot care includ anveloparea blocurilor selectate și distribuția orizontală în apartamente, precum și reabilitarea rețelelor termice primare și construcția a două stații de pompare.

Acordul de împrumut reprezintă o continuare a eforturilor de realocare a aproximativ 123 milioane EUR pentru modernizarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, conform Procesului-verbal nr. 11 al ședinței Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică din 28 iulie 2023. Această decizie a fost fundamentată pe un studiu care a concluzionat că proiectul stației Back-to-Back nu este viabil, în contextul sincronizarea sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și Ucrainei cu rețeaua ENTSO-E.

Complementar, menționăm că, în conformitate cu Procesul-verbal nr. 8 al ședinței Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică din 14 decembrie 2022, Ministerul Energiei a prezentat o notă informativă argumentativă detaliată privind *„Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”*, Proiect finanțat de BERD. În cadrul acestei note, a fost inclusă o evaluare aprofundată a impactului proiectului asupra beneficiarilor și asupra întreprinderii SA „Termoelectrica”. Valoarea totală estimată a proiectului este de aproximativ 326 milioane EUR, dintre care aproximativ 110 milioane EUR vor fi alocate pentru investiții în Puncte Termice Individuale (PTI), rețele termice (RT) și stații de pompare noi (SP), iar 216 milioane EUR vor fi destinate trecerii la distribuția pe orizontală a agentului termic în blocurile locative din mun. Chișinău.

Totodată, conform Procesului-verbal nr. 1 al ședinței Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică din 18 ianuarie 2023, s-a luat decizia de a accepta, în principiu, propunerea de Proiect „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”. Astfel, Ministerul Energiei va demara discuțiile cu partenerii de dezvoltare pentru identificarea resurselor necesare elaborării Studiului de fezabilitate al proiectului și va prezenta propunerea acestuia într-una din ședințele ulterioare ale Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică, pe baza unor informații temeinice, în vederea luării unei decizii finale.

Ca urmare a deciziei Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică din 18 ianuarie 2023, Guvernul a demarat discuțiile cu partenerii de dezvoltare pentru identificarea resurselor necesare elaborării Studiului de fezabilitate al Proiectului „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”. În acest context, BERD, și-a exprimat disponibilitatea de a întocmi Studiul de fezabilitate pentru inițierea unui astfel de proiect.

Subsecvent, menționăm că, în conformitate cu Procesul-verbal nr. 14 al ședinței Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică din 22 septembrie 2023, a fost aprobată redirectionarea sumei de 123 milioane EUR, inițial alocate pentru construcția Stației Back-to-Back în cadrul proiectului „*Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România Faza I*”, către investițiile necesare pentru optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău, inclusiv implementarea distribuției agentului termic pe orizontală. Astfel, proiectul aflat în faza de dezvoltare, în urma finalizării Studiului de fezabilitate privind „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”, prevede un plan de investiții estimat la aproximativ 326 milioane EUR.

Decizia Consiliului pentru Coordonarea Dezvoltării Durabile de susținere a principiilor Proiectului „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*” a fost adoptată în data de 14 iunie 2024, conform Procesului-verbal nr. 8 al ședinței acestui Consiliu. De asemenea, Decizia Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică privind susținerea de principiu a aceluiași Proiect a fost aprobată în data de 28 iunie 2024, prin Procesul-verbal nr. 9 al ședinței acestui comitet.

Prin intermediul demersurilor nr. 08-1978 din 26 iulie 2024 și nr. 08-1979 din 26 iulie 2024, au fost adresate solicitări către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană pentru Investiții și Delegația Uniunii Europene, privind alocarea surselor financiare necesare pentru implementarea propunerii de proiect investițional „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”.

1. Aspectul politic, cultural și social

Acordul de împrumut se aliniază pe deplin cu politicile interne și externe promovate de Republica Moldova. Printre numeroasele beneficii ale acestui proiect se numără:

- a) Îmbunătățirea eficienței și fiabilității furnizării agentului termic, oferind o calitate superioară a serviciilor de încălzire și alimentare cu apă caldă menajeră (ACM);
- b) Posibilitatea consumatorului de a regla consumul de energie termică, adaptându-l la nevoile de confort termic și la capacitățile lor financiare;
- c) Implementarea contorizării individuale a consumului de căldură și asigurarea independenței față de vecini;
- d) Posibilitatea de a conecta sau deconecta încălzirea din fiecare apartament, conform dorințelor consumatorilor;

- e) Asigurarea unei aprovizionări continue cu apă caldă menajeră la nivelul apartamentului;
- f) Reducerea cheltuielilor pentru energia termică cu aproximativ 10% datorită instalării Punctelor Termice Individuale și cu până la 30% prin integrarea unui sistem intern de distribuție pe orizontală a agentului termic;
- g) Îmbunătățirea semnificativă a calității serviciilor furnizate în blocurile vizate;
- h) Trecerea de la sistem de distribuție a energiei termice „dirijat de producere” la un sistem „dirijat de consum”;
- i) Reducerea pierderilor de energie termică în rețelele de transport și distribuție;
- j) Izolarea hidraulică a sistemelor de încălzire a clădirilor și de preparare a ACM de sistemul de alimentare centralizată cu energie termică (SACET);
- k) Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate prin reducerea noxelor generate de SACET;
- l) Organizarea evidenței comerciale a consumului de energie termică și apă caldă menajeră pentru fiecare bloc locativ;
- m) Depistarea rapidă a eventualelor avarii;
- n) Creșterea sarcinii globale de energie termică a CET-urilor, reducerea cheltuielilor fixe din tarif și, implicit, crearea condițiilor pentru reducerea tarifelor la consumatorii casnici;
- o) Economii de energie primară (gaze naturale) datorită producției combinate de energie termică și electrică, reducând astfel dependența de importuri de energie;
- p) Posibilitatea de a livra suplimentar energie electrică și termică, sporind astfel securitatea în alimentarea cu energie;
- q) Îmbunătățirea situațiilor financiare ale furnizorilor de energie termică, ceea ce va duce la majorarea veniturilor din impozite și dividende pentru bugetul de stat și, implicit, la contribuirea creșterea produsului intern brut.

Arhetipurile de clădiri conectate la rețeaua de termoficare

Arhetipurile de clădiri conectate la rețeaua de termoficare din Chișinău pot fi clasificate în diverse categorii, reflectând stilurile arhitecturale și standardele de construcție specifice diferitelor perioade de timp. Deși numărul de arhetipuri este relativ mic, acest lucru este un semn al uniformității influențelor culturale din trecut. Astfel, clădiri cu design identic pot fi întâlnite cu sutele în cartierele orașului. Aceste clădiri, grupate în serii de arhetipuri, constituie majoritatea racordurilor la sistemul de încălzire centralizată. În plus, există și clădiri ce nu se încadrează într-o serie anume, dar care pot fi totuși clasificate pe baza unor trăsături comune.

În urma inspecțiilor realizate la fața locului, au fost evaluate toate arhetipurile principale, atât cele cu sisteme verticale, cât și cele cu distribuție pe orizontală. O observație generală este că toate tipurile de clădiri nu prezintă constrângeri semnificative ce ar împiedica instalarea Punctelor Termice Individuale sau a sistemelor de distribuție pe orizontală.

2. Aspectul economic și de mediu

Toate lucrările realizate din sursele Contractului urmează a fi executate în baza studiului de fezabilitate „GrCF2 W1-Termoelectrica: Proiectul pentru Alimentare cu Energie Termică Centralizată din Municipiul Chișinău”, care subliniază eficiența economică a proiectului. Este important de menționat că în cadrul studiului de fezabilitate

au fost identificate numeroase beneficii asociate implementării Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”.

Proiectul preconizează o îmbunătățire semnificativă a eficienței rețelei de termoficare din Chișinău, ceea ce va conduce la reducerea costurilor pentru consumatorii de energie termică, asigurarea unui acces constant la apă caldă menajeră pentru locuințele conectate la și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a particulelor poluante. În ansamblu, acest proiect va oferi beneficii economice și sociale prin optimizarea rețelei de termoficare, reducerea costurilor de producție a energiei termice, îmbunătățirea confortului clienților și contribuirea la o calitate mai bună a aerului în municipiul Chișinău.

Evaluarea tehnică a confirmat fezabilitatea tuturor intervențiilor propuse, având în vedere că proiecte similare au fost deja realizate sau sunt în derulare de către S.A. „Termoelectrica”. Diferența majoră constă în numărul mai mare de instalații implicate, ceea ce impune o capacitate sporită de implementare și o planificare detaliată a acestora. În cadrul analizei tehnice au fost evaluate și costurile asociate, iar pe baza acestora a fost elaborat Planul de Investiții Prioritare (PIP), care include alocarea etapelor și prioritizarea intervențiilor. Aceste intervenții au demonstrat un impact semnificativ asupra economiilor de energie, estimându-se o reducere de peste 25% a cererii de energie pe parcursul a 20 de ani, concomitent cu o îmbunătățire considerabilă a eficienței operaționale a sistemului de alimentare cu energie termică.

Pe lângă rezultatele cantitative menționate, este important de subliniat că intervențiile propuse pun un accent deosebit pe beneficiile pentru utilizatorii finali, având un impact direct asupra reducerii costurilor pentru energia termică livrată și îmbunătățirii confortului termic din locuințe. Aceste măsuri vor asigura că efectele pozitive ale proiectului vor fi cu adevărat resimțite de către populația locală.

O analiză detaliată a proiectului în conformitate cu metodologia de aliniere la Acordul de la Paris, utilizată de BERD, a relevat că acesta este în deplin acord cu strategiile și angajamentele naționale ale Republicii Moldova de atenuare și adaptare la schimbările climatice. De asemenea, proiectul sprijină ambițiile Moldovei de a reduce emisiile de carbon pe termen lung. Investiția respectă, totodată, criteriile de eligibilitate pentru Orașe Verzi, având ca obiectiv îmbunătățirea cu 20% a eficienței energetice.

O evaluare a riscurilor climatice și a vulnerabilităților proiectului, realizată conform metodologiei BERD, a examinat prognozele climatice actuale și viitoare, identificând pericolele climatice relevante. Astfel, intervențiile planificate în cadrul Planului de Investiții Prioritare (PIP) pentru modernizarea parțială vor contribui la reducerea a 816.000 tone de CO₂ și 4.600 MWh de energie primară pe parcursul a 20 de ani.

3. Aspectul normativ

Acordul de împrumut menționat este în deplină concordanță cu prevederile Constituției Republicii Moldova și nu contravine niciunui articol al acesteia. De asemenea, Acordul respectă cadrul normativ existent, inclusiv prevederile Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, și este aliniat cu legislația Uniunii Europene, precum și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Aceste tratate sunt compatibile cu instrumentele deja în vigoare în țară, iar încheierea acestuia nu presupune modificarea legislației în vigoare.

Pentru a sprijini acest Proiect, care oferă beneficii sociale semnificative, de o calitate mai ridicată și la costuri mai competitive, se consideră necesară scutirea de taxa pe valoare adăugată, precum și acordarea unei eliberări parțiale a S.A. „Termoelectrica” de obligația de a prezenta garanții pentru rambursarea împrumutului recreditat. Această eliberare ar urma să

se realizeze prin gajarea bunurilor viitoare achiziționate de către S.A. „Termoelectrica” din fondurile acestor împrumuturi.

Proiectul de Lege prevede inclusiv și scutirea de TVA fără drept de deducere, de accize, de taxa vamală și de taxa pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului. Totodată, livrările de mărfuri și/sau servicii destinate realizării acestui proiect vor fi scutite de TVA cu drept de deducere, de accize și de taxa pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului. Aceste facilități fiscale sunt destinate susținerii Proiectului *„Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”*, care este implementat în cadrul Acordului de împrumut încheiat între Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în valoare de 143,5 milioane de euro, semnat la 29 noiembrie 2024.

Este important de menționat că, în conformitate cu Hotărârea de Guvern nr. 102/2013 cu privire la Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, Obiectivul nr. 3 promovează crearea unei platforme puternice de generare a energiei electrice și termice prin rețehnologizare, încălzire centrală eficientă și marketing performant. Astfel, *„Va fi promovat sistemul centralizat de încălzire și cogenerare în raioane și orașe, inclusiv în baza utilizării surselor regenerabile de energie, ca fiind una dintre măsurile necesare pentru reducerea emisiilor și utilizarea eficientă a combustibilului. Ca prioritate se va avea în vedere utilizarea descentralizată a surselor regenerabile de energie”*.

Acest proiect se încadrează în cele 20 de acțiuni Guvernamentale din Planul Național „Construim Moldova Europeană”, în special prioritatea 2 „Eficientizare energetică a clădirilor”, care vizează, printre altele, consumul rațional de resurse energetice. De asemenea, proiectul susține obiectivele de politică publică enunțate în cadrul Obiectivului General 2.4 „Îmbunătățirea condițiilor de locuit” din Planul Național de Dezvoltare 2025-2027. Prin implementarea acestui proiect investițional, se va contribui semnificativ la modernizarea infrastructurii de consum a energiei termice în cadrul Sistemului centralizat de alimentare cu energie termică din mun. Chișinău.

4. Aspectul instituțional și organizatoric

Acordul de împrumut reprezintă o continuare a procesului de realocare a aproximativ 123 milioane EUR, fonduri destinate modernizării sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică. Această decizie a fost fundamentată pe un studiu care a demonstrat ne fezabilitatea proiectului stației Back-to-Back, având în vedere sincronizarea sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și Ucrainei cu rețeaua ENTSO-E. Implementarea prevederilor Acordului de Împrumut nu necesită înființarea de noi instituții, reorganizarea celor existente sau atribuirea de competențe suplimentare unor persoane sau entități.

5. Aspectul financiar

Proiectul de Acord prevede acordarea unui împrumut în valoare de 143,5 milioane EUR, distribuit în trei tranșe:

- **Tranșa 1:** 52,4 milioane EUR
- **Tranșa 2:** 60,2 milioane EUR
- **Tranșa 3:** 30,9 milioane EUR

Condiții financiare:

- Suma minimă pentru tragere: **100.000 EUR**
- Suma minimă pentru plată anticipată: **1.000.000 EUR**
- Suma minimă pentru anulare: **1.000.000 EUR**
- Soldul maxim permis în contul special: **600.000 EUR**

Termeni de rambursare:

(1) **Tranșa 1** a Împrumutului în 26 de rate semestriale egale (sau cât mai egale posibil), plătibile anual pe **25 mai** și **25 noiembrie**. Prima rată va fi achitată la prima dată de plată a dobânzii care survine la sau imediat după împlinirea a cinci ani de la data semnării acestui Acord, iar ultima rată va fi achitată la data de plată a dobânzii care survine la sau înainte de aniversarea a 18 ani de la data semnării acestui Acord;

(2) **Tranșa 2** a Împrumutului în 26 de rate semestriale egale (sau cât mai egale posibil), plătibile anual pe **25 mai** și **25 noiembrie**. Prima rată va fi plătită la prima dată de plată a dobânzii care survine la sau imediat după împlinirea a cinci ani de la data disponibilității Tranșei 2, iar ultima rată va fi achitată la data de plată a dobânzii care survine la sau înainte de aniversarea a 18 ani de la data disponibilității Tranșei 2;

(3) **Tranșa 3** a Împrumutului în 26 de rate semestriale egale (sau cât mai egale posibil), plătibile în fiecare an pe **25 mai** și **25 noiembrie**. Prima rată va fi plătită la prima dată de plată a dobânzii care survine la sau imediat după împlinirea a cinci ani de la data disponibilității Tranșei 3, iar ultima rată va fi achitată la data de plată a dobânzii care survine la sau înainte de aniversarea a 18 ani de la data disponibilității Tranșei 3.

Este de menționat că Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă. Numită „entitate de suport” în cadrul Acordului, va avea un rol esențial în implementarea componentei de distribuție a agentului termic pe orizontală în cadrul Proiectului, și urmează să asigure cofinanțarea măsurilor din interiorul apartamentelor „Construirea rețelelor orizontale de încălzire”.

Astfel, pentru implementarea unui nou produs de finanțare, ar fi necesar un buget de aproximativ 14 milioane EUR, pentru a acoperi 70% din valoarea lucrărilor interioare și cheltuielile administrative ale instituției (doar pentru prima tranșă). Această alocare ar fi posibilă conform punctului 13 din Regulamentul FEERM *„Stimulentele financiare, în conformitate cu produsul de finanțare aplicabil în cadrul Programului FEERM, pot fi oferite solicitanților pentru cofinanțarea proiectelor/programelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, finanțate de donatori, parteneri de dezvoltare, autorități/instituții”*.

De asemenea, Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă, în calitate de „entitate de suport” la activitățile aferente grantului „Proiecte pilot axate pe măsuri de eficiență energetică în clădirile rezidențiale” de 39,5 milioane EUR, gestionat de S.A. „Termoelectrica”, va oferi suport la implementarea proiectului, iar pentru aceste activități, sunt necesare de asigurat costurile administrative de aproximativ 2 milioane EUR, care trebuie acoperite fie bugetul de stat sau din alte surse, iar detaliile vor fi stabilite prin acorduri ulterioare.

În acest context, este esențială integrarea resurselor necesare în documentele de planificare bugetară pentru anii următori, inclusiv în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu și Legile bugetului de stat, având în vedere că, până atunci, Acordurile de finanțare vor fi deja adoptate în Parlament, oferind astfel o bază legală necesară pentru implementare.

Alte condiții:

- **Rata comisionului de angajament:** 0,5% pe an;
- **Rată variabilă a dobânzii:** EURIBOR 6 luni + 1%.

Totodată, este important de subliniat că fondurile obținute prin acest împrumut vor fi recreditate către S.A. „Termoelectrica” pentru a sprijini proiectul de optimizare a sistemului centralizat de alimentare cu energie termică.

6. Aspectul temporar

Acordul de împrumut va intra în vigoare la data la care Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare va transmite Republicii Moldova notificarea oficială de acceptare a dovezilor privind îndeplinirea tuturor procedurilor interne necesare pentru intrarea în vigoare a Acordului. Pentru ca acest Acord să devină operațional, contractul de împrumut extern de stat urmează a fi ratificat de Parlamentul Republicii Moldova.

Datele privind tranșele de împrumut:

- **Tranșa 1:** Are o perioadă de disponibilitate de până la șapte ani de la semnarea acordului.
- **Tranșa 2 și 3:** Fiecare are un termen limită de cinci ani, calculat de la datele respective de disponibilitate, conform specificațiilor din secțiunile relevante ale acordului.

Pentru intrarea în vigoare a Acordului de finanțare, este necesară ratificarea acestuia în conformitate cu procedurile legale naționale. Suplimentar, având în vedere faptul că ratificarea Acordului de împrumut reprezintă una din condiții pentru intrarea în efectivitate, iar prin proiectul de Lege de ratificare se pune în sarcina Guvernului și a altor autorități ale administrației publice centrale se propune ca Legea să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.

C. Rezultatele negocierilor

Având la bază prevederile Hotărârii Guvernului nr. 769/2024, ședința de negociere asupra Acordului de împrumut a avut loc la data de 22 noiembrie 2024, în format online. Delegația Republicii Moldova a fost compusă din reprezentanți ai Ministerului Energiei, Cancelariei de Stat, Ministerului Finanțelor, Agenției Proprietății Publice, Instituției Publice „Centrul Național pentru Energie Durabilă”, Unității Consolidate pentru Implementarea Proiectelor în domeniul Energiei și S.A. „Termoelectrica”. Negocierile au avut ca scop principal reprezentarea intereselor Republicii Moldova, iar rezultatul acestora a fost un Acord de Împrumut care reflectă atât interesele tuturor părților implicate, cât și pe cele ale comunității și economiei naționale.

D. Analiza oportunității ratificării

Acordul de împrumut a fost semnat în conformitate cu Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, precum și cu Regulamentul privind procedura de contractare și debursare a împrumuturilor de stat externe și interne, Anexa nr. 7, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007. Documentul a fost semnat la Chișinău, pe 29 noiembrie 2024, în 4 exemplare, redactate în limba engleză. Acordul de împrumut urmează a fi ratificat de Parlamentul Republicii Moldova.

În concluzie, având în vedere importanța sprijinului financiar oferit de partenerii de dezvoltare pentru Republica Moldova, în scopul implementării proiectului de modernizare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău, considerăm oportună și necesară ratificarea Acordului de Împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, destinat realizării Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”.

Secretar de Stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN